

USA riigisekretäri kohusetäitja memorandum

27. juuli 1940

Täna hommikul külastas mind Nõukogude suursaadik* minu palvel. [---]

Siis ütles suursaadik, et ta sooviks väljuda mõneks minutiks oma ametlikust rollist ja rääkida minuga isiklikult. Mina ütlesin, et see teeks mulle rõõmu. Siis ta väitis, et minu poolt kolm päeva tagasi tehtud ametlik avaldus, mis käsitles Nõukogude aktsiooni kolme Balti vabariigi vastu, oli suurendanud Nõukogude Venemaal Ameerika Ühendriikide vastaseid meeleolusid. Seda avaldust peeti tema valitsuse poolt äärmiselt solvavaks ja fakte moonutavaks.

Suursaadik jätkas, et selline Nõukogude aktsioon oleks pidanud saama Ameerika Ühendriikide aplausi osaliseks, kuna see hävitas „fašismi” eod kolmes Balti vabariigis, andis nende riikide kannatavatele inimestele võimaluse saada Nõukogude valitsuselt varju ja kaitset, mille tulemusena nad saavad tunda liberaalse ja sotsiaalse valitsuse hüvesid.

Mina väitsin, et minu poolt tehtud avaldus kujutas endast Ameerika Ühendriikide valitsuse ametlikku seisukohta ja et minul ei ole võimalik seda küsimust suursaadikuga arutada. Ma ütlesin, et USA valitsuse poliitika on tuntud kogu maailmas vastuseisvana jõu kasutamisele ja domineerimisele vabade ja sõltumatute inimeste suhtes. Nii kaua, kui püsib selline USA administratsioon, ei jäta ta kunagi protesteerimata seda liiki agressiooniaktide vastu.

Suursaadik katkestas mind, öeldes, et talle näib, et mina panen samale pulgale Balti rahvaste vabatahtliku asumise Vene dominiiooni alla ja Saksamaa sõjalise invasiooni ning okupatsiooni Lääne-Euroopa väikeriikides.

Mina ütlesin, et suursaadiku poolt viidatud avalduses olin ma selgelt öelnud, et meie ei näe printsiipiaalset erinevust nende kahe sündmuse vahel. Edasi ütlesin ma, et selle küsimuse arutelu jätkamisel ei ole mõtet ja et oleks parem suursaadikule ja minule pidada seda küsimust selliseks, kus meie arvamused lähevad lahku. [---]

S[umner] W[elles]

FRUS. Diplomatic Papers 1940. Vol. III, p. 329–330. Tõlge inglise keelest.

**Konstantin Umanski.*